

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מורנו ורבינו הרבי של כלל ישראל מרן הגאון הגדול המהר"ם שפירא, רבי יהודה מאיר בן רבי יעקב שמשון שפירא זצוק"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין ומייסד הדף היומי, נלב"ע ז' חשוון תרצ"ד.

הגאון הגדול רבי יצחק פלקסר זצ"ל ראש ישיבת שפת אמת, היה אחד מגדולי תלמידיו של המהר"ם שפירא בישיבת חכמי לובלין, ותמיד היה מספר בערגה על מסירותו של הרב הגדול לתלמידיו, כרחמי אב על בניו.

בקיץ הראשון כשרבי יצחק התקבל לישיבה, הוא ישב בשבעה עשר בתמוז בהיכל הישיבה ושקד על התורה בהתמדה יחד עם חבר נוסף. ראש הישיבה המהר"ם שפירא שהה באותה עת בעיירת מרפא לצרכי בריאות, אך כל מעייניו היו נתונים לתלמידיו היקרים כשהוא אינו שוכח מהם לרגע.

הבחור יצחק היה אז לאחר לימוד של כמה שנים בישיבות של וורשא ללא תזונה ראויה, והוא היה רזה וחלוש כח, אך אהבת התורה שבערה בו לא נתנה לו מנוח. כך הוא ישב והגה בתורה ממוש לבו, ולא הסתכל כלל על צרכי גופו. לפתע נכנס אחד מהתלמידים הקשישים, נגש אליהם ואמר: "הרב התקשר הרגע, וצויה שעליכם לאכול ולא לצום כלל..."

סיפור נוסף סיפר הגאון רבי יצחק זצ"ל על מסירותו של הרב. היה תלמיד אחד בשם יעקב יצחק בלומנקרין מרדומסק, שהיה מהתלמידים המובהקים בישיבה, וחביב על הרב כבבת עינו. יום אחד חלה הבחור במחלה מסוכנת. הרב לא חסך עמל, הוא הביא רופאים וקנה תרופות, אך ללא הועיל, התלמיד שבק חיים לא עליכם. הרב שהיה נוכח בהלוויה התייפח בכבי תמורוים כשהוא מספיד את תלמידו החביב עליו, וכשחזר מההלוויה יצאו הבחורים להקביל את פניו בחצר הישיבה.

"אני שמת לב שעניניו של הרב היו נפוחות ואדומות מבכי", סיפר הגאון רבי יצחק, "עצב נורא היה שפוך על פניו, אולם ברגע שראה את תלמידו, מיד הסתיר את יגונו כדי לא להעציב חס וחלילה את הבחורים היקרים, הוא השתדל בכוחות על אנושיים להעלים את צערו, ובחיוך התמידו שלו הוא קיבל את פניהם באהבה וחה כדרכו.

הגאון הצדיק רבי יהודה הורוביץ מזד"קוב זצוק"ל היה מספר שהוא היה נוכח בישיבת חכמי לובלין בסיום הש"ס הראשון שהיה בשנת תרצ"א. המהר"ם עשה אז מסיבה ענקית, והרבה אורחים הגיעו מכל קצוות הארץ. בזמן הסעודה, כשהמהר"ם רצה לשאת את דבריו היה שם רגע גדול מכל האורחים, והרב לא היה יכול לפתוח את נאומו. לפתע הוציא המהר"ם צעקה מפיו: "דרך ארץ לבני הישיבה!", ובאותו רגע הושלך הס. דממה מוחלטת שררה בהיכל הישיבה עד שהיה אפשר לשמוע את קול מעופו של הזבוב, ואז התחיל הגאון את נאומו...

איזו הוראה נתן רבינו החזון איש זצוק"ל לאבא זצ"ל

ביד שניה או ביד שלישית בשוק הפשפשים, ועם מיטה זו השתמשנו במשך עשרות שנים... אבל היום עולם הפוך ראיתי, אנשים שמגלגלים חובות מסתובבים עם השטריומל הכי יקר, השעון הכי ממותנן... מי שהיה פעם בלונדון ראה שיש מיליאדרים שיש להם מאות מליוני לירות שטרלינג והם הולכים עם שטריומל ישן כמו בתקופת הבעל שם טוב...

הגמרא אומרת בפסחים (דף ק"ג ע"א): "פְּשׁוּט נְבִילָתָא בְּשׁוּקָא וְשָׂקִיל אֲגָרָא, וְלֹא תִימָא כְּהָנָא אֲנָא וְגַבְרָא רַבָּא אֲנָא וְסִנְיָא בֵּי מְלֵתָא" [-עדיף שתפשוט נבילות בשוק ותקבל סניא בי מלתא] - שכן עבדו מלאכתך, ואל תאמר אני כהן אני אדם חשוב ולא מתאים לי]. וכן אומרת הגמרא בהמשך: "נְעֻשָׁה שְׂבִיבָה חוּל וְאֵל תַּחְטְוֶה לְבָרִית".

ומן הענין להביא את דבריו הקדושים של מרן הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל בפרשת כי תצא על הפסוק "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו". וכך אומר הרבי:

'כי תבנה בית חדש', כאשר תבוא להשקיע את מעותיך בבנין ולבנות בתים, אזי 'ועשית מעשה לגגך', רצ'ל תעשה גדר וגבול לגג, לאמר עד פה תבנה ולא יותר, ולא תשים דמים בביתך, פירוש כדי שלא תשקיע את כל מעותיך בבנין, רק תשאיר גם מעות מזומנים תחת ידך, והטעם, 'כי יפול הנופל ממנו', כדי שאם חס וחלילה יתהפך עליך הגלגל ותפול ממעמדך, עדיין ישאר בידך מעות להחיות את נפשך.

יהודי מולטי-מיליונר אמר לי פעם על עצמו שהוא התחיל את דרכו מאפס, ומעולם, אבל מעולם, הוא לא קנה דבר בתשלומים! "היה לי כסף - קניתי, לא היה לי כסף - לא קניתי!". אבל היום פיתחו שיטות על גבי שיטות איך להוציא כסף מאנשים, קרדיט, תשלומים, וכך וכך, ובסוף מכל הגלגולים האלה ה' ישמור לאן אפשר להגיע. הבה נלמד לחיות עם חשבון ברור, כמה יש לנו וכמה מותר לנו להוציא, ואז בודאי תשרה הברכה בכל מעשי דינו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ב אלול, סוכה דף מ"ד)

איך צריך לתת צדקה

בדף היומי (סוכה דף מ"ט ע"ב) אנו לומדים את דברי הגמרא: "ואמר רבי אלעזר, כל העושה צדקה ומשפט כאילו מילא כל העולם כולו חסד, שנאמר אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ. שמה תאמר כל הבא לקפוץ קופץ, תלמוד לומר מה יקר חסדך אלהים וגו'".

אומר רש"י הקדוש: "שמה כל הבא

ראש השנה למעשר בהמה

השבוע עומדים רבבות לומדי הדף היומי לסיים את מסכת ביצה ולהתחיל בסייעתא דשמיא את מסכת ראש השנה.

המשנה אומרת בתחילת מסכת ראש השנה: "באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, ר' אליעזר ור' שמעון אומרים באחד בתשרי". וכתב על כך המגיד מקו'ניץ זצוק"ל בספרו עבודת ישראל (פרשת ראה): "הנה אדמו"ר הצדיק מורינו אלימלך [מליז'ענסק] זצ"ל פירש דרך רמז מה שאמרו חז"ל באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי, דאיתא בזה"ק

דמעשר רומז ליראה... והנה דעת התנא קמא, מי שמתנהג כל השנה בדרך הכסילים, רק בראש חודש אלול הוא מתעורר לתשובה וליראת ה' יתברך, הוא כמו הבהמה שאין לו דעת אדם, זהו שאמרו באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה, שאז מי שיש לו דעת בהמה מתעורר ליראה הנרמז במעשר, כי מי שהוא בבחינת אדם, ירא ה' יתברך כל השנה כולה. ורבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי, פירוש שמי שמתעורר על כל פנים בראש חודש אלול הוא גם כן בבחינת אדם, אבל מי שממתיך עד באחד בתשרי, והוא ראש השנה יומא דדינא דכולי עלמא, ואז רק משיג היראה, הוא מעשה בהמה, כי על כל פנים צריך לדרוש שלשים יום קודם, דברי פי חכם חן".

מסופר על כ"ק מרן הרבי הבית ישראל מגור זצוק"ל שפעם ישב עם חסידים בחודש אלול והגישו לפניו פירות. אמר אחד החסידים: הפירות מעושרים כבר. נענה הרבי ואמר: כל אחד צריך לעשר גם את עצמו...

כשראה שלא ירדו לסוף דעתו, אמר להם הרבי את דברי המגיד מקו'ניץ הנ"ל, וסיים באמרו: הנה אנחנו נמצאים כבר באמצע חודש אלול, ותיכף יבוא גם אחד בתשרי...

לחיות עם חשבון

זה פשוט לא יאומן לראות את התופעה של גלגול חובות, תופעה הרווחת כל כך בימינו. אברך אחד התייעץ איתי פעם בנושא זה, אמרתי לו: הבעיה הקשה מתחילה באלף דולר הראשונים שאברך לווה... אברך מהשורה שעדיין לא התחיל לחתן ילדים לא אמור לגלגל חובות כלל. אל תחזיק כרטיס אשראי, ואל תחזיק פנקסי צ'קים, תחיה עם מה שיש לך! מרן פאר הדור החזון איש זצוק"ל אמר פעם לאבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל, שמי שרוצה להיות בן תורה אסור לו לגלגל חובות. אני לא מדבר על מקרים חריגים, אני מדבר על הנורמה של אברך מהישוב.

הזכרתי את אבא. אבא זצ"ל הלך ברגל מבני ברק לתל אביב למסור שיעור בישיבה, אף על פי שהוא לא היה האדם הכי חזק גופני. ללוות כסף הוא לא רצה, ולוותר על השיעור גם לא היה אופציה בשבילו, ולכן הוא פשוט הלך ברגל...

היתה לנו בבית מיטה שאמא הצדיקה שתח' קנתה

מיני מתיקה

על הפסוק "כי בשמחה תצאו" (שעיה נה, יב) מובא הרמז בספרים הקדושים שעל ידי שמחה אפשר לצאת מכל הקשיים. חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא לפרש שהפסוק מדבר בשמחת התורה, שהרי אין שמחה כשמחת התורה וכדבריו הידועים של הרבי הקדוש שר התורה מרן האבני נזר זצוק"ל בהקדמה לספרו אגלי טל: "כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמחה ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו, ומאחר שהוא נהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה". וכלשונו הקדוש של רבינו האור החיים הקדוש זצוק"ל בפרשת כי תבוא: "ש"אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ונעריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשבו בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאמה, כי התורה כוללת כל הטובות שב"עולם". ועל שמחה זו נאמר "כי בשמחה תצאו", שעל ידה אפשר לצאת מכל הקשיים.

לקפוץ ולעשות צדקה וחסד, קופץ, ומספיקין וממציאין לו אנשים מהוגנים לכך. תלמוד לומר מה יקר - צריך לתת לב ולטרוח ולרדוף אחריה, לפי שאינה מצויה תמיד לזכות בה למהוגנים".

"לתת לב" - צדקה זה לא רק לתת כמה שקלים לעני, בצדקה צריך להשקיע את כל הלב. תן לעני את ליבך.

ורש"י ממשיך "ולטרוח", לא אשכח כשהייתי לפני הרבה שנים אצל הוד כ"ק מרן הרבי מסקולען זצוק"ל בענין צדקה חשובה. הרבי הקדוש שהיה מזקני וישישי צדיקי הדור התרומם וקם מלאו קומתו, הלך לחדר אחר וזרז עם סכום עצום לצדקה. זה נקרא "לטרוח"...

ורש"י ממשיך וכותב "ולרדוף אחריה", אל תחכה להיות "שיינער יד", שאנשים יבואו להתחנן אליך שתואיל בטובך לתת משהו לצדקה, אלא תרדוף אתה אחרי הצדקה, תחפש מי זקוק לצדקה ותרדוף אחריו.

ואז נזכה כולנו בוודאי שיתקיים בנו "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". (מתוך הפתיחה לשיעור, י"ז אלול, סוכה דף מ"ט)

דברי סיום למסכת ביצה מאת הגאון הקדוש רבי שלמה קלוגר זצוק"ל בספרו בגדי יום טוב

המשנה האחרונה במסכת ביצה מסיימת "אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין את הבייתות, אלו הן בייתות - הלנות בעיר, ואלו הן מדבריות - הלנות באפר". ובדרך אגדה אפשר לפרש, דהנה בימי ביאת משיח במהרה בימינו, אז יהיה היום הדין הגדול והנורא, ואז ישתו כל העכו"ם כוס התרעלה כמו שנאמר "כי כאשר שתייתם על הר קדשי כן ישתו כל הגוים" וכו', וכן המשילו הנביא הרבה פעמים את הפורעניות להשקאת כוס תרעלה, וכן אמרו חז"ל (בירושלמי פרק ערבי פסחים) שעתידי הקב"ה להשקות את אומות העולם ד' כוסות של פורעניות.

וכמו כן נמשלה הפורענות של אומות העולם לזביחה ושחיטה, כמו שנאמר כי זבח גדול לה' בבצרה וגו'. והנה מבואר במדרש פרשת דברים וז"ל: "אתם עוברים בגבול אחיכם וגו', אתם עוברים, אבל עשו יושב, כמו שאמר הכתוב בני שעיר החורי יושב הארץ".

והנה אצל אומות העולם העיקר הוא העולם הזה, והוא דומה להם לבית ממש, אבל אצל עם ישראל העיקר הוא העולם הבא, והוא נחשב אצלם לדירת קבע, אבל בעולם הזה היהודי הוא כעובר דרך המדבר. והנה העולם הזה נמשל ללילה, כמו שאמרו במדרש רות 'ליני פה הלילה' - בעולם הזה שהוא דומה ללילה וכו'.

ועתה נוכל להבין את המשנה שהתחלנו בה. התנא אומר לנו שאנחנו בוטחים בהם יתברך שלעתידי לבוא כשיבוא יום הדין האיום והנורא, אז 'אין משקין ושוחטין', לא משקין את כוס התרעלה, ולא שוחטין דהיינו הפורענות לעתיד לבוא, את המדבריות - את בני ישראל שעשו את העולם הזה כמדבר ועסקו בתורה, אותם אין משקין ואין שוחטין לעתיד לבוא, אבל משקין את כוס התרעלה ושוחטין את הבייתות, דהיינו את אלו שעשו להם את העולם הזה לבית ולדירה של קבע, להם ישקו את כוס הפורענות ואותם ישחטו לעתיד לבוא.

ומפרש התנא, אלו הם בייתות - הלנות בעיר, אלו אומות העולם שלנים בכל תענוגי העולם הזה כדרך הלב בעיר, דהיינו במקום יושב, ואלו הם מדבריות - הלנות באפר, הכוונה כמו שאמרו חז"ל בפרקי אבות 'ועל הארץ תישן', ואת אלו אין משקין ושוחטין לעתיד לבוא.

יבואו הגוים ויאמרו: כשמישיח יבוא נתחיל גם אנו להיטיב דרכנו, אז נתחיל לעשות מעשים טובים ונתקן את כל מה שקלקנו עכשיו. התשובה לכך היא שהרי אמרו חז"ל "היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם" אבל לא למחר לעשותם, ואמרו עוד "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת". ולכן רמז התנא בתחילת המסכת: **ביצה שנולדה ביום טוב אסורה**, והגמרא מסבירה משום הכנה, דהיינו סעודת שבת צריכה הכנה מבעוד יום, והוא רמז על כך, כי הזמן של לעתיד לבוא נקרא 'יום שכולו טוב', ולכן רמז כאן שלא יחשוב האדם שלעתידי לבוא יוכל לתקן את מה שעוית כעת, ולכן נתנו רמז סעודת שבת צריכה הכנה מבעוד יום, ולכן כמו שמי שטרח בערב שבת והכין לעצמו יהיה לו מה לאכול בשבת, ומי שלא טרח בערב שבת אין לו מה לאכול בשבת, כמו כן לעתיד לבוא מי שלא טרח בערב שבת אין לו בשבת כלום.

וממשיך שם עוד בדבריו, ולבסוף הוא מסיים, שלכן לעתיד לבוא לא יענשו עם ישראל, כי כבר קבלו את עונשם בעולם הזה, והכל כבר שולם. ואם הם יפחדו שמא נשאר משהו מהעונות שלהם לעולם הבא, על זה אומר התנא (בתחילת פרק ה') "משילין פירות דרך ארובה ביום טוב אבל לא בשבת", כלומר מהמעשים טובים שלהם נשאר הקרן קיים למעלה והפירות זורקים להם למטה בעולם הזה, אבל לא בשבת, כלומר מהעבירות לא ישאר כלום לעתיד לבוא אפילו לא הפירות.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד ידידי מנוער הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א בעל 'מתיקות הדף היומי' שממתיק את התורה ללומדיה

זוכרני שבגיל ילדות הכרנו שנינו יחד את אחד מצדיקי בני ברק רבי משה שוסטר זצ"ל. השבת ביום ג' מר חשון יחול יום היארצייט שלו, ולכן לעילוי נשמתו אזכיר שהרבי מז'מיגרדא זצוק"ל היה אומר עליו שהוא אחד מהל"ו צדיקים, וכשהוא היה נכנס לסוכה של מורו ורבו קדוש ה' הרבי מבעלזא ז"ע אמר עליו הרבי "דבי משה איז מיין נוי סוכה" - [רבי משה הוא הנוי סוכה שלי].

ועוד סיפר הרבי מז'מיגרדא זצוק"ל, שלילה אחד עבר מתחת ביתו של רבי משה בשעה מאוחרת אחר חצות הלילה, ושמע איך שרבי משה יחד עם זוגתו בוכים בכיות עצומות על גלות השכינה!

אשרינו שזכינו להכיר אנשים כאלה.

בברכה, ת. גרינוולד, בני ברק

מאוצרות הפרשה

לכאורה יש להבין בשביל מה כתבה התורה את פרשת דור המבול ודור הפלגה וכן את פרשת קין, מה זה מוסף לנו. אלא מביא השפת אמת (פרשת נח תרנ"ו) בשם זקנו בעל החידושי הר"ם זצוק"ל בשם המגיד הקדוש מקאז'ניץ ז"ע, שכל יהודי יש בו נקודה מקין ונקודה מדור המבול ונקודה מדור הפלגה. והכוונה למדות הקנאה והתאוה והכבוד, כי קין הוא מדת קנאה [שקינא בהבל], ודור המבול הוא מדת התאוה, ודור הפלגה הוא ענין מדת הכבוד [כמו שאמרו "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוי על פני כל הארץ"]. וכל אחד צריך לגרש ולהוציא מעצמו את שלש הבחינות האלה.

נקודה למחשבה:

מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל היה קם בפני מרן הדמשק אליעזר מויז'ניץ זצוק"ל. פעם העיר לו הרבי הדמשק אליעזר בענוותנותו הידועה: "מי אני שהרבי קם בפני?". ענה הרבי מגור: "כתוב שקימה בפני תלמיד חכם היא סגולה ליראת שמים" [כנראה על יסוד לשון הפסוק (ויקרא יט, לב) "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקין"]...

תלמידך אנו ומימיך אנו שותים!

נר זכרון

לזכר נשמת מורנו ורבנו רבם של כל ישראל הגאון הגדול המהר"ם שפירא, מייסד הדף היומי וראש ישיבת חכמי לובלין רבי מאיר יהודה בן רבי יעקב שמשון זצוק"ל אשר בזכותו הוגים עד היום רבבות אלפי ישראל בכל רחבי הש"ס תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חיג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661